

Svensk författningssamling

Förordning om ändring i förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg

SFS 2023:184

Publicerad
den 13 april 2023

Utfärdad den 5 april 2023

Regeringen föreskriver¹ i fråga om förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg²

dels att 3 kap. 10 § och 9 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 3 kap. 12 och 13 §§ och 6 kap. 14 och 16 §§ ska betecknas 3 kap. 10 och 12 §§ och 6 kap. 17 och 18 §§,

dels att 1 kap. 2 §, 3 kap. 1, 2, 6–8, den nya 10, 11 och den nya 12 §§, 4 kap. 1 och 8 §§, 5 kap. 4 §, 6 kap. 15 och den nya 17 §§, 7 kap. 1, 2, 4 och 7 §§ och 9 kap. 1 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 8 a kap., och elva nya paragrafer, 1 kap. 3 och 4 §§, 2 kap. 33 §, 3 kap. 5 a och 13–15 §§, 6 kap. 14 och 16 §§ och 9 kap. 17 och 18 §§, av följande lydelse.

1 kap.

2 §³ Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om

1. vad som vid tillämpningen av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och denna förordning förstås med

a) oljetankfartyg, och

b) andra skadliga ämnen än olja och skadliga flytande ämnen i bulk, och

2. förbud att från fartyg släppa ut andra skadliga ämnen än flytande ämnen i bulk.

3 § Med *avfall från fartyg* avses, vid tillämpning av bestämmelserna om lämnande och mottagande av avfall från fartyg,

1. allt avfall, inbegripet lastrester, som uppstår under ett fartygs drift eller under lastning, lossning och rengöring, och som omfattas av tillämpningsområdet för bilagorna I, II, IV, V och VI till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg (Marpolkonventionen) i lydelsen enligt resolution MEPC.330(76), och

2. passivt uppfiskat avfall.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om ändring av direktiv 2010/65/EU och upphävande av direktiv 2000/59/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Förordningen omtryckt 1983:59.

Senaste lydelse av

förordningens rubrik 1996:528

tidigare 6 kap. 16 § 2008:1127

9 kap. 3 § 2014:1249.

³ Senaste lydelse 2008:1127.

4 § Med *hamn* avses, vid tillämpning av bestämmelserna om lämnande och mottagande av avfall från fartyg,

1. en plats eller ett geografiskt område som har skapats genom sådana förbättringsarbeten och med sådan utrustning som huvudsakligen utformats så att det blir möjligt att ta emot fartyg, inbegripet ankarplatser inom hamnen, och

2. en sådan plats som avses i 3 kap. 1–3 §§ lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och i föreskrifter som har meddelats med stöd av de bestämmelserna.

2 kap.

33 § Innan Transportstyrelsen meddelar föreskrifter med stöd av detta kapitel ska myndigheten ge Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig.

3 kap.

1 §⁴ Transportstyrelsen får, om det finns särskilda skäl och efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, medge i enskilda fall att en behandlingsanordning enligt 3 kap. 1 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg får användas även om den är belägen på en annan plats än där olja lastas eller oljetankfartyg repareras.

2 §⁵ Utöver vad som föreskrivs i 3 kap. 1 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska det finnas anordningar för mottagning av oljehaltigt barlast- eller tankspolvatten på sådana platser inom Sveriges territorium där

1. oljetankfartyg lastas med annat än olja,
2. fartyg som får föra vatten i bränsletank vanligen lastas,
3. fartyg som får föra vatten i bränsletank vanligen bunkras, eller
4. annat fartyg än oljetankfartyg repareras.

Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om att det på de platser som avses i första stycket även ska finnas anordningar för behandling av det förorenade vattnet.

Ansvarig för att det förorenade vattnet kan tas emot och i förekommande fall behandlas är i de fall som avses i första stycket 1 avlastaren, 2 hamnens innehavare, 3 den som driver bunkringsverksamheten och 4 den som driver reparationsverksamheten.

5 a § Mottagningsanordningar behöver trots 5 § inte finnas

1. på en plats som normalt endast används av och har utrymme för högst 25 fritidsbåtar,

2. vid en brygga eller annan anordning som normalt endast används av fritidsbåtar för transport till och från bostäder där avfallet kan antas bli omhändertaget,

3. vid en brygga eller annan anordning för fritidsbåtar som ligger i direkt anslutning till ett bostadsområde och som normalt endast används av boende i området och deras besökare, om det kan antas att avfallet omhändertas i bostadsområdet,

⁴ Senaste lydelse 2008:1127.

⁵ Senaste lydelse 2008:1127.

4. vid en brygga eller annan anordning i anslutning till en restaurang, affär, nöjesfält, turistattraktion eller annan liknande inrättning och som normalt endast används för att besöka eller uträtta ärenden hos inrättningen,
5. i en naturhamn,
6. vid en brygga eller annan anordning som endast används i inrikestrafik för mycket kort tilläggning för att hämta och lämna i första hand passagerare,
7. i ett vägfärjeläge, eller
8. vid en brygga som används tillfälligt vid slussning eller broöppning.

6 §⁶ I fråga om en anordning som avses i 2 § ska 3 kap. 6 § första stycket och andra stycket första meningen lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg tillämpas.

7 §⁷ Den som avser att avlämna barlastvatten eller tankspolvätska, som innehåller lastrester av bulkkemikalier, till en mottagningsanordning som avses i 3 § ska lämna uppgifter till den som ansvarar för anordningen om ämnen i vattnet eller vätskan som har betydelse för behandlingen.

8 §⁸ Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om att en fartygstank, från vilken lossats bulkkemikalier som Transportstyrelsen bestämmer, ska rengöras från lastrester. Tankspolvätska från rengöringen ska avlämnas till en mottagningsanordning som avses i 3 § första stycket 1 innan fartyget avgår. Den som svarar för anordningen är skyldig att ta emot tankspolvätskan om fartyget har lossats hos honom eller henne.

10 §⁹ Innan ett fartyg avgår från en svensk hamn ska det till en mottagningsanordning avlämna allt avfall från fartyget som det är förbjudet att släppa ut.

11 §¹⁰ Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om

1. skyldighet att i förväg anmäla det avfall som ska lämnas från ett fartyg till en mottagningsanordning och att spara anmälningarna ombord på fartyget,
2. skyldighet för den som ansvarar för en anordning för mottagning av avfall från fartyg att
 - a) vidta åtgärder enligt 3 kap. 8 § 3 lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg i samband med mottagningen och hanteringen av sådant avfall från fartyg som innehåller skadliga ämnen,
 - b) ta ut avgift för mottagandet av avfallet som grundas på kostnaderna för mottagandet, och
 - c) lämna kvitto på mottaget avfall,
3. skyldighet att ombord på fartyg spara kvitton på avfall som lämnats till en mottagningsanordning och att vidarebefordra uppgifter från kvittona, och
4. skyldighet att lämna uppgifter om verksamhet på sådana platser som avses i 3 kap. 1 § första stycket lagen om åtgärder mot förorening från fartyg eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 1–3 §§ den lagen.

⁶ Senaste lydelse 1996:528. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

⁷ Senaste lydelse 2008:1127.

⁸ Senaste lydelse 2008:1127.

⁹ Senaste lydelse av tidigare 3 kap. 12 § 2008:1127.

¹⁰ Senaste lydelse 2013:258.

Föreskrifter enligt första stycket 1 får inte avse sådant uppgiftslämnande om ämnen i oljehaltigt barlast- och tankspolvatten som regleras i 3 kap. 6 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av den bestämmelsen.

Innan Transportstyrelsen meddelar sådana föreskrifter som avses i första stycket 1 och 2 a, ska myndigheten ge Försvarmakten tillfälle att yttra sig om det behövs med hänsyn till ärendets beskaffenhet.

12 §¹¹ Den som ansvarar för en anordning för mottagning av avfall från fartyg ska upprätta och inneha en godkänd plan för mottagningen och hanteringen av sådant avfall (avfallshanteringsplan).

13 § Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om

1. vad som krävs för att en avfallshanteringsplan ska godkännas och om förfarandet för prövningen av huruvida planen ska godkännas, och

2. skyldighet för den som enligt 12 § ska upprätta och inneha en avfallshanteringsplan att informera om innehållet i planen och rapportera uppgifter från den.

14 § I 9 kap. miljöbalken, i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och i miljöprövningsförordningen (2013:251) finns bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt i fråga om mottagnings- och behandlingsanordningar.

15 § I avfallsförordningen (2020:614) och i andra föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken finns bestämmelser om utsortering, separat insamling och annan hantering av avfall.

4 kap.

1 §¹² Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om fartygs konstruktion, utrustning och drift för att förebygga eller begränsa förorening samt om certifikat som visar att sådana föreskrifter är uppfyllda.

8 §¹³ Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om hur skadliga ämnen som transporteras till sjöss i förpackad form eller i fraktcontainrar eller på liknande sätt ska hanteras för att förorening ska förebyggas eller begränsas.

5 kap.

4 §¹⁴ Transportstyrelsen får, efter att ha gett Kustbevakningen och Polismyndigheten tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om andra dagböcker och handlingar som gäller hanteringen av skadliga ämnen ombord på svenska fartyg än de som avses i 1 och 2 §§, och om kontrollen av dessa.

¹¹ Senaste lydelse av tidigare 3 kap. 13 § 2008:1127.

¹² Senaste lydelse 2008:1127.

¹³ Senaste lydelse 2008:1127.

¹⁴ Senaste lydelse 2008:1127. Ändringen innebär bl.a. att första stycket tas bort.

14 § Transportstyrelsen ska ge kommunerna vägledning i frågor som rör de uppgifter som kommunerna har enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

15 §¹⁵ Transportstyrelsen ska utöva tillsyn över att 3 kap. lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och föreskrifter som har meddelats i anslutning till de bestämmelserna följs.

Transportstyrelsens tillsyn omfattar dock inte

1. mottagnings- och behandlingsanordningar som uteslutande används av örlogsfartyg, eller
2. tillsyn som kommunen ska utöva enligt 6 kap. 5 a § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.

16 § Innan Transportstyrelsen beslutar om ett föreläggande enligt 6 kap. 5 b § första stycket 2 lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och som avser en skyldighet för den som ansvarar för en mottagningsanordning, ska Transportstyrelsen samråda med den kommun eller den myndighet som enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken har det operativa tillsynsansvaret över den verksamhet som föreläggandet avser.

17 §¹⁶ Transportstyrelsen får meddela

1. föreskrifter om sådana undantag från skyldigheten att begränsa inspektion av utländska fartyg som avses i 6 kap. 3 § tredje stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg,

2. föreskrifter om sådana avgifter till staten som avses i 6 kap. 8 § första stycket lagen om åtgärder mot förorening från fartyg, och

3. ytterligare föreskrifter om tillsyn över att lagen om åtgärder mot förorening från fartyg och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen följs.

Avgifter till staten enligt första stycket 2 får bestämmas upp till full kostnadstäckning.

7 kap.

1 §¹⁷ Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten, Kustbevakningen, Naturvårdsverket, Sjöfartsverket och, om det behövs med hänsyn till ärendets beskaffenhet, Försvarmakten, tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om

1. förbud eller begränsning av trafik enligt 7 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

2. läktring av skadliga ämnen enligt 7 kap. 2 § samma lag.

2 §¹⁸ Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om rapportering och uppgiftslämnande enligt 7 kap. 3 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Innan Transportstyrelsen meddelar sådana föreskrifter om rapportering som avses i 7 kap. 3 § 1 lagen om åtgärder mot förorening från fartyg ska myndigheten ge Havs- och vattenmyndigheten, Försvarmakten, Kust-

¹⁵ Senaste lydelse 2008:1127.

¹⁶ Senaste lydelse av tidigare 6 kap. 14 § 2017:603.

¹⁷ Senaste lydelse 2008:1127.

¹⁸ Senaste lydelse 2008:1127.

bevakningen, Naturvårdsverket och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut tillfälle att yttra sig.

Innan Transportstyrelsen meddelar sådana föreskrifter om uppgiftslämnande som avses i 7 kap. 3 § 2 lagen om åtgärder mot förorening från fartyg ska myndigheterna ge Havs- och vattenmyndigheten, Kustbevakningen, Naturvårdsverket och Sjöfartsverket tillfälle att yttra sig.

4 §¹⁹ Vid tillämpningen av 7 kap. 5 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg ska, i de fall som avses i artikel I punkt 1 i 1969 års internationella konvention om ingripande på det fria havet vid olyckor som är ägnade att leda till förorening genom olja (ingreppskonventionen) och i artikel I i 1973 års protokoll om ingripande på det fria havet vid havsföroreningar genom andra ämnen än olja (ingreppsprotokollet), artiklarna I punkt 2, II, III och V i ingreppskonventionen iakttas.

Genom Utrikesdepartementets försorg sker samråd som avses i artikel III a i ingreppskonventionen. Detsamma gäller underrättelser enligt artikel III f till andra mottagare än fysiska och juridiska personer. Transportstyrelsen ska lämna underrättelser enligt artikel III b i konventionen och sådana underrättelser enligt artikel III f som är ställda till fysiska eller juridiska personer. Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten, Kustbevakningen och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, besluta om samråd enligt artikel III c i konventionen.

7 §²⁰ Transportstyrelsen får, efter att ha gett Havs- och vattenmyndigheten, Kustbevakningen och Naturvårdsverket tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om märkning av olja enligt 7 kap. 11 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

8 a kap.

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om de sanktionsavgifter som ska påföras enligt 6 kap. 11 a § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

2 § Vid underlåtelse att se till att det finns en anordning för mottagning av avfall från fartyg är sanktionsavgiften

– 40 000 kronor, om skyldigheten avser en sådan plats som avses i 3 kap.

9 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

– 135 000 kronor, om skyldigheten avser en annan plats.

3 § Vid underlåtelse att upprätta eller inneha en godkänd avfallshanteringsplan är sanktionsavgiften

– 15 000 kronor, om skyldigheten avser en sådan plats som avses i 3 kap.

9 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

– 50 000 kronor, om skyldigheten avser en annan plats.

4 § Vid underlåtelse att anmäla det avfall som ska lämnas i en mottagningsanordning är sanktionsavgiften 15 000 kronor.

5 § Vid underlåtelse att lämna avfall från ett fartyg till en mottagningsanordning är sanktionsavgiften

– 2 500 kronor, om fartygets bruttodräktighet inte är större än 50,

¹⁹ Senaste lydelse 2008:1127.

²⁰ Senaste lydelse 2008:1127.

- 10 000 kronor, om fartygets bruttodräktighet är större än 50 men inte större än 500,
- 15 000 kronor, om fartygets bruttodräktighet är större än 500 men inte större än 3 000,
- 20 000 kronor, om fartygets bruttodräktighet är större än 3 000 men inte större än 15 000,
- 35 000 kronor, om fartygets bruttodräktighet är större än 15 000 men inte större än 50 000, och
- 50 000 kronor, om fartygets bruttodräktighet är större än 50 000.

6 § Vid underlåtelse att lämna kvitto för mottaget avfall är sanktionsavgiften 10 000 kronor.

7 § Vid underlåtelse att vidarebefordra uppgifter från kvittot för avlämnat avfall är sanktionsavgiften 10 000 kronor.

8 § Vid underlåtelse att spara förhandsanmälan eller kvittot för avlämnat avfall ombord är sanktionsavgiften 10 000 kronor.

9 § Sanktionsavgiften ska betalas till

1. Transportstyrelsen, om beslutet att påföra avgiften har fattats av Transportstyrelsen, och
2. Kammarkollegiet, om beslutet att påföra avgiften har fattats av en kommun.

10 § Den myndighet som avgiften enligt 9 § ska betalas till ska lämna avgiften för indrivning om avgiften inte betalas inom den tid som gäller enligt 6 kap. 11 f § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

9 kap.

1 §²¹ Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om undantag och i enskilda fall besluta om undantag från

1. förbudet att släppa ut olja enligt 2 kap. 2 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg,
2. kraven på att det ska finnas anordningar för mottagning och behandling av barlast- eller tankspolvatten eller tankspolvätska enligt 3 kap. 1 § första stycket lagen om åtgärder mot förorening från fartyg eller 3 kap. 2 eller 3 § denna förordning,
3. kravet på att det ska finnas mottagningsanordningar för annat avfall från fartyg enligt 3 kap. 5 § denna förordning utöver undantagen i 3 kap. 5 a §,
4. kravet att lämna avfall innan ett fartyg avgår från en svensk hamn enligt 3 kap. 10 § denna förordning, och
5. kraven att föra oljedagbok eller lastdagbok enligt 5 kap. 1 eller 2 § denna förordning.

Ett beslut om undantag får förenas med villkor.

Innan Transportstyrelsen meddelar föreskrifter om undantag enligt första stycket ska myndigheten ge Försvarsmakten tillfälle att yttra sig om det behövs med hänsyn till ärendets beskaffenhet. I fråga om föreskrifter enligt första stycket 1, 2, 3 eller 4 ska Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket ges tillfälle att yttra sig. I fråga om föreskrifter enligt första

²¹ Senaste lydelse 2008:1127.

stycket 5 ska Kustbevakningen och Polismyndigheten ges tillfälle att yttra sig.

SFS 2023:184

15 §²² Transportstyrelsen är behörig myndighet att pröva sådana frågor och fullgöra de uppgifter som Sverige har enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 530/2012 av den 13 juni 2012 om ett påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov, i den ursprungliga lydelsen.

17 § Transportstyrelsen ska fullgöra de uppgifter som Sverige har enligt artiklarna 4.3, 5.2 andra stycket, 5.5 andra stycket, 7.2 andra stycket, 8.7, 9.2, 9.3, 13.3 och 14.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om ändring av direktiv 2010/65/EU och om upphävande av direktiv 2000/59/EG, i den ursprungliga lydelsen.

18 § Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och denna förordning.

Innan Transportstyrelsen meddelar sådana föreskrifter om verkställigheten som avser

1. kraven på mottagningsanordningar enligt 3 kap. 7 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg, uppgiftslämnande enligt 3 kap. 7 § denna förordning eller kravet på avfallshanteringsplan enligt 3 kap. 12 § denna förordning, ska myndigheten ge Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och, om det behövs med hänsyn till ärendets beskaffenhet, Försvarsmakten, tillfälle att yttra sig,

2. skyldigheten att lämna avfall innan ett fartyg avgår från svensk hamn enligt 3 kap. 10 § denna förordning, ska myndigheten ge Försvarsmakten tillfälle att yttra sig om det behövs med hänsyn till ärendets beskaffenhet,

3. dagböcker och anteckningar som avses i 5 kap. 1 och 2 §§ denna förordning, ska myndigheten ge Kustbevakningen och Polismyndigheten tillfälle att yttra sig.

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2023.

På regeringens vägnar

ANDREAS CARLSON

Jonas Ragell
(Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet)

²² Senaste lydelse 2008:1127.